

รายวิชาศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง เพลงเกี่ยวข้าว (๑)

ครูผู้สอน ครูปิยะณัฐ หนูรัตน์
ครูจันทิมา อนุกุล

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถบอกประวัติความเป็นมาของเพลงเกี่ยวข้าวได้
๒. นักเรียนฝึกปฏิบัติร้องเพลงเกี่ยวข้าว
๓. นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางดนตรี-นาฏศิลป์

คำถามชวนคิด

เพลงเกี่ยวข้าว

เป็นเพลงพื้นบ้านภาคใด?

ภาคกลาง

ประวัติความเป็นมาของเพลงเกี่ยวข้าว

เพลงเกี่ยวข้าว เป็นเพลงที่สำหรับร้องกันใน
ขณะลงแขกเกี่ยวข้าว อันเป็นอาชีพสำคัญของ
ประชาชนชาวไทยอย่างหนึ่ง เพื่อให้ความสนุกสนาน
และคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าในการทำงานและ
เชื่อมความสัมพันธ์ในระหว่างพี่น้องบ้านอาชีพเดียวกัน

ประวัติความเป็นมาของเพลงเกี่ยวข้าว (ต่อ)

เพลงเกี่ยวข้าว จะเล่นกันในฤดูเกี่ยวข้าว จะเล่นกันเมื่อหยุดจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วไม่มีกำหนดเวลาในการเล่น คือ เล่นกันจนเหนื่อยก็เลิก เนื้อความของเพลงมักจะเกี่ยวกับการไถ่ถามถึงการทำนาผสมผสานการเกี่ยวพาราสีกัน เพลงเกี่ยวข้าวบางแห่งเรียก “เพลงกำ” เวลาแสดงมือหนึ่งถือเคียว อีกมือหนึ่งกำข้าวไว้ ย่ำเท้าใช้ลีลาไปตามจังหวะเพลง ใช้ตบมือให้จังหวะพร้อม ๆ กัน บางครั้งใช้กลองและฉิ่งเข้าร่วมด้วย

วิธีเล่นเพลงเกี่ยวข้าว

ผู้เล่น มีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย แบ่งเป็น ๒ ฝ่าย มีพ่อเพลงและแม่เพลงร้องโต้ตอบกันโดยใช้การตบมือให้จังหวะพร้อม ๆ กัน บางครั้งใช้กลองและฉิ่งเข้าร่วมด้วย ผู้ชายออกมาร้องก่อน แล้วฝ่ายหญิงก็ร้องตอบโต้โดยขึ้นต้นว่า “เอ๋อ เออ เอ็ง เอ้ย” หรือ “โหยย เอ้า โหยย โหยย” มือหนึ่งถือข้าว มือหนึ่งถือเคียว กลอนที่ร้องคล้ายกับเพลงเรือ

การแต่งกาย

ฝ่ายชายจะนุ่งกางเกงขาก๊วยและเสื้อก๊วยเฮงสีดำ มีผ้าขาวม้าคาดพุง สวมงอบและไม้สวมรองเท้า ฝ่ายหญิงจะนุ่งโจงกระเบนและเสื้อแขนกระบอกสีดำทั้งชุดเช่นกัน ตัดดอกไม้ที่หูขวาและไม้สวมรองเท้า ผู้แสดงทุกคนต้องถือเคียวในมือขวา และถือรวงข้าวในมือซ้ายด้วย

โอกาสที่แสดง

เพลงเกี่ยวข้าวจะเล่นกันในฤดูเกี่ยวข้าว จะเล่นกันเมื่อหยุดจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว และไม่มีกำหนดเวลาในการเล่น คือ เล่นกันจนเหนื่อยก็เลิก

สถานที่แสดง

เล่นกันในท้องนาที่เกี่ยวข้าวหรือลานดินกว้าง ๆ
ในท้องนาแต่ในปัจจุบันร้องและเล่นกันบนเวที
จัดเป็น ๒ ฝ่าย ชาย – หญิง ว่าแกล้งกันเป็นคู่

จำนวนผู้แสดง

ผู้เล่นเพลงเกี่ยวข้าวเป็นชาวบ้านมีอาชีพทำนา
โดยไม่จำกัดจำนวนผู้เล่น จะเล่นกี่คนก็ได้ ยิ่งมาก
ยิ่งสนุก โดยมีพ่อเพลงแม่เพลงและลูกคู่ รวมทั้ง
ผู้ชมด้วย

การอ่านเนื้อเพลง

- นักเรียนสังเกตคำควบกล้ำและตัวสะกด และ
อ่านออกเสียงของแต่ละคำให้ชัดเจน โดยอ่านไป
พร้อม ๆ กับครู

เพลงเกี่ยวข้าว

เอ๋อ เออ เอิงเอย ชะเอิงเจิงเจย ชะเอิงเจิงเอ้ย

(เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)

ทุกวันนี้สุพรรณบ้านหนู คุณย่าคุณปู่ท่านดูขยัน

(เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)

ครอบครัวฉันเป็นชาวนา ลงแขกกันมาแต่โบราณ

(เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)

เพลงเกี่ยวข้าว (ต่อ)

จำได้นะใครต้องไปช่วยเกี่ยว อีกหน้อยเดียวเดียวเขามาช่วยฉัน
(เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)

ไม่มีการจ้างด้วยเงินด้วยทอง ตอบแทนพี่น้องไปด้วยอาหาร
(เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)

เพลงเกี่ยวข้าว (ต่อ)

ฉู้ฉี้ต้มยำแกงไก่แกงหมู น้ำพริกปลาทุตเตงกวาเตงร้าน
(เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)

น้ำเปล่าน้ำเย็นเป็นธรรมชาติ อีกต้องไม่ขาดก็คือของหวาน
(เฮ้ เอ้า เฮ้ เฮ้)

สืบทอดประเพณีกันเถิดท่าน สืบทอดประเพณีกันเถิดท่าน
อย่าให้สูญพันธุ์ลงแขกเอ๋ย

เพลงเกี่ยวข้าว (ต่อ)

เอ๋อ เอ๋อลงแขกเอ๋ย

สืบทอดประเพณีกันเถิดท่าน สืบทอดประเพณีกันเถิดท่าน

อย่าให้สูญพันธุ์ลงแขกเอ๋ย

เอ๋อ เอ๋ยลงแขกเอ๋ย กันเถิดท่าน กันเถิดท่าน

อย่าให้สูญพันธุ์ลงแขกเอ๋ย

ฝึกร้องเพลงเกี่ยวข้าว

เพลงเกี่ยวข้าว

เอ๋อ เออ เอ็งเอย ชะเอ็งเงิงเงย ชะเอ็งเงิงเอ้ย
(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

เพลงเกี่ยวข้าว

ทุกวันนี้สุพรรณบ้านหนู
คุณย่าคุณปู่ท่านดูขยัน
(เฮ้ เฮ้า เฮ้ เฮ้)

เพลงเกี่ยวข้าว

ครอบครัวฉันเป็นชาวนา
ลงแขกกันมาแต่โบราณ
(เฮ้ เฮ้า เฮ้ เฮ้)

เพลงเกี่ยวข้าว (ต่อ)

จำได้นะใครต้องไปช่วยเกี่ยว
อีกหน่อยเตี๋ยวเตี๋ยวเขามาช่วยฉั่น
(เฮ้ เฮ้า เฮ้ เฮ้)

เพลงเกี่ยวข้าว (ต่อ)

ไม่มีการจ้างด้วยเงินด้วยทอง
ตอบแทนพี่น้องไปด้วยอาหาร
(เฮ้ เฮ้า เฮ้ เฮ้)

เพลงเกี่ยวข้าว

เอ๋อ เออ เอ็งเอย ชะเอ็งเงิงเงย ชะเอ็งเงิงเอ้ย

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

ทุกวันนี้สุพรรณบ้านหนู คุณย่าคุณปู่ท่านดูขยัน

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

ครอบครัวฉันเป็นชาวนา ลงแขกกันมาแต่โบราณ

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

จำได้นะใครต้องไปช่วยเกี่ยว อีกหน้อยเดียวเดียวเขามาช่วยฉัน

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

ไม่มีการจ้างด้วยเงินด้วยทอง ตอบแทนพี่น้องไปด้วยอาหาร

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนฝึก
ร้องเพลงเกี่ยวข้าว

บทบาทครูปลายทาง

ให้ครูปลายทาง
ควบคุมชั้นเรียน
ดูแลความเรียบร้อย

เพลงเกี่ยวข้าว

เอ๋อ เออ เอิงเอย สะเอิงเจิงเจย สะเอิงเจิงเอ้ย

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

ทุกวันนี้สุพรรณบ้านหนู คุณย่าคุณปู่ท่านดูขยัน

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

ครอบครัวฉันเป็นชาวนา ลงแขกกันมาแต่โบราณ

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

จำได้นะใครต้องไปช่วยเกี่ยว อีกหน้อยเดียวเดียวเขามาช่วยฉัน

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

ไม่มีการจ้างด้วยเงินด้วยทอง ตอบแทนพี่น้องไปด้วยอาหาร

(เอ้ เอ้า เอ้ เอ้)

สรุป

การเรียนรู้สำหรับวันนี้

เพลงเกี่ยวข้าว
เป็นเพลงพื้นบ้านภาคใด

ภาคใต้

ภาคกลาง

ผู้เล่นเพลงเกี่ยวข้าว
มือซ้ายจะถืออะไร

เกี่ยว

ข้าว

ผู้เล่นเพลงเกี่ยวข้าว
มือขวาจะถืออะไร

เกี่ยว

ข้าว

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง เพลงเกี่ยวข้าว (๒)

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

